

सितैः अखण्डितैर्धनैस्मान्नक्षतमित्यर्थः । किं च मित्रः वरुणः अदितिः सिन्धुः समुद्रः उतापि च द्यौः एते नोऽस्माकं तत् भवत्कृतं रक्षणं मामहन्तां पूजयन्ता-
मनुमन्यन्ताम् (11.) इत्यर्थः ॥ द्युरित्यङ्गो नाम अतुरिति रात्रेः । मामहन्ताम् मह
पूजायाम् बहुलं हन्द्सीति [पा० २.४.७६.] शपः झुः झ्नाविति [पा० ६.१.१०.] द्वि-
त्वम् तुजादीनां दीर्घाभ्यासस्येति [पा० ६.१.७.] अभ्यासदीर्घः ॥ ३० ॥

IV. आ कृत्तेन रजसा वर्त° ॥ ३१ ॥

व्याख्याता [३३.४३.] ॥ ३१ ॥

आ रात्रि पार्थिवं रजः पितुरप्रायि धामभिः ।

दिवः सदांसि बृहती वितिष्ठसुऽआ त्वेपं वर्तते तमः ॥ ३२ ॥

रात्रिदेवत्या पथ्याबृहती । हे रात्रि यया त्वया पार्थिवं रजः पृथिवीसम्बन्धि-
लोकः पितुः मध्यमलोकस्य धामभिः स्थानैः सह आ अप्रायि समन्तात्पूर्यते । या
च त्वं दिवो द्युलोकस्य सदांसि स्थानानि बृहती महती सती वितिष्ठसे आक्र-
मसे व्याघ्रोपि । तस्यास्तव तमः आवर्तते तथापि प्रवर्तते किम्भूतं तमः त्वेपं
दीप्तं महाप्राग्भारमित्यर्थः । रजःशब्दो लोकवचनः । अप्रायि प्रा पूरणे कर्मणि
लुङि चिणि वृषम् ॥ ३२ ॥

उपस्तच्चित्रमाभरास्मभ्यं वाजिनीवति । येन तोकं च तनयं च धामहे ॥ ३३ ॥

उपोदेवत्या पुरोहित्क् । हे उपः हे वाजिनीवति हे अन्नवति अस्मभ्यं तत्
प्रसिद्धं चित्रं चायनीयमाश्चर्यकारि महनीयं धनमाभर आहुर देहि येन धनेन व-
यं तोकं पुत्रं तनयं पौत्रं च सर्वं संतानवर्गं धामहे दध्महे पुष्तीमः ॥ धामहे द-
धातेः शपो लुकि वृषम् ॥ ३३ ॥

प्रातरग्निं प्रातरिन्द्रं रुवामहे प्रातर्नित्रावरुणा प्रातरश्विना ।

प्रातर्भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं प्रातः सोममुत रुद्रं इवेम ॥ ३४ ॥

जगती बहुदेवत्या । प्रातःशब्दो वीप्सावचनः । वयं प्रातः पुनः-पुनः एता-
न्देवान् रुवामहे आह्वयाम इति प्रत्येकं सम्बध्यते । कान् अग्निम् इन्द्रम् मित्राव-